

Umowa o profesjonalne uprawianie piłki nożnej

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

„Ze wszystkich rzeczy nieważnych piłka nożna jest najważniejsza”.
Św. Jan Paweł II

Podstawową zasadą regulacji prawnych dotyczących sportu jest ich autonomia. Ustawodawca zdecydował się jedynie na ogólną regulację w tym zakresie, jednocześnie przyznając wyłączne prawo do ustanawiania reguł sportowych, organizacyjnych i dyscyplinarnych polskiemu związkowi sportowemu. Komerccjalizacja i mediatyzacja sportu prowadzi do intensyfikacji doniosłości aspektów prawnych związanych z przedmiotową sferą życia społecznego. Coraz większe korzyści finansowe uzyskiwane przez sportowców, federacje sportowe oraz krajowe i międzynarodowe organizacje sportowe, jak również sponsorów i media warunkują konieczność rozwiązywania wielu problemów prawnych. W związku z tym, że przepisy prawa powszechnie obowiązującego ograniczają do minimum ingerencję w regulacje prawne dotyczące sportu, przepisy związkowe oraz międzynarodowych federacji sportowych są bardzo szczegółowe i *de facto* regulują, a nawet wpływają na kształt stosunków prawnych zachodzących w sporcie.

Mimo że w ostatnim czasie coraz częściej podejmowane są próby dyskusji nt. prawnej reglamentacji sportu, brak jest kompleksowej analizy podjętej tematyki. Określenie praw i obowiązków sportowca oraz klubu sportowego jako stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej jest, w mojej ocenie, najważniejszym zagadnieniem dla całego systemu prawa sportowego. Sportowiec i klub sportowy są podstawowymi podmiotami działalności sportowej. Określenie zakresu praw i obowiązków tych stron wpływa na prawa i obowiązki stron pozostałych podmiotów działających w sferze sportu, takich jak: sponsorzy, trenerzy, kadra narodowa.

Analizę badawczą pracy ograniczyłam do praw i obowiązków stron umowy w zakresie profesjonalnego uprawiania piłki nożnej, ponieważ nie da się określić dokładnie praw i obowiązków tych podmiotów bez dokonania takiego ograniczenia. O ile bowiem przepisy prawa powszechnie obowiązującego są wspólne wszystkim podmiotom prawa działającym w świecie sportu, o tyle regulacje wewnętrzne są ustanawiane przez związek sportowy i federację międzynarodową właściwą dla konkretnej dyscypliny sportu. Dlatego też powinny być rozpatrywane w odniesieniu do zawodników i klubów sportowych działających w określonym sporcie. Dodatkowym argumentem przemawiającym za podjęciem problematyki dotyczącej praw i obowiązków niniejszych podmiotów jest fakt, iż to w tej dyscyplinie sportu przepisy są najbardziej szczegółowe i restrykcyjne. W konsekwencji czego w najszerszym stopniu ingerują w stosunki prawne pomiędzy tymi podmiotami.

Pozycja prawna zawodnika piłki nożnej amatora odbiega w znacznym stopniu od pozycji prawnej zawodnika profesjonalnego, a ponadto przepisy, które zostaną podane analizie w dużej mierze dotyczą jedynie zawodników profesjonalnych. Pozycja prawna tych podmiotów jest odmienna, dlatego nie sposób dokonać ich zbiorczej analizy w aspekcie umowy o kontrakt zawodniczy zawieranej z klubem sportowym. Biorąc pod uwagę powyższe, ograniczono temat badawczy jedynie do profesjonalnego zawodnika piłki nożnej.

Sytuacja prawna stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej jest złożona. Mają na nią wpływ przepisy prawa powszechnie obowiązującego, regulacje ustanawiane przez związek sportowy, do którego przynależy klub sportowy oraz regulacje federacji międzynarodowych, których członkiem jest krajowy związek sportowy.

Sytuacja prawna stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej jest skomplikowana, co oznacza, że nie da się jej ocenić bez uwzględnienia specyfiki sportu. Podstawowe zasady prawa, takie jak: swoboda kontraktowania, autonomia woli stron, które dają stronom umowy możliwość kształtowania praw i obowiązków wg swego uznania, ulegają ograniczeniu poprzez przepisy prawa wewnętrznego. Ingerują w swobodę przyznaną stronom umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, w konsekwencji wpływają na kształt praw i obowiązków tych podmiotów.

W doktrynie i praktyce prawa sportowego wysuwane są postulaty, iż umowy zawierane przez kluby sportowe z zawodnikami zabezpieczają głównie interesy klubów, co potwierdza ogromne rozbudowanie postanowień określających obowiązki zawodnicze. Dlatego należy dążyć do właściwego ukształtowania wzajemnych praw i obowiązków stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, zabezpieczającego interesy obu stron umowy, a nie jedynie klubu sportowego, który często pozostaje stroną silniejszą w tym stosunku prawnym.

Powyższe potwierdza również fakt, że na szeroką skalę działają organizacje działające na rzecz praw zawodników. Z badań przeprowadzonych w 2015 r. na zlecenie FIFA wynika, iż prawa człowieka-piłkarza są łamane¹. Wydaje się zatem zasadne zwrócenie uwagi na zagadnienia dotyczące stosunku prawnego pomiędzy zawodnikiem piłki nożnej i klubem sportowym oraz dokonanie ich prawnej analizy. Powyższe może doprowadzić do zgłoszenia postulatów *de lege ferenda* w omawianym zakresie, aby odpowiednio chronić interesy obu stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej.

W związku z powyższym zasadne było ograniczenie obszaru badawczego do praw i obowiązków stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej.

Jednocześnie należy wskazać, że wszystkie omawiane treści dotyczące sportowców lub zawodników piłki nożnej odnoszą się zarówno do mężczyzn, jak i kobiet uprawiających sport lub piłkę nożną. Dla ułatwienia prowadzenia wyводу, będą nazywani sportowcami lub zawodnikami piłki nożnej.

---

¹ Badania „Dla futbolu, dla świata” przeprowadzone na zlecenie FIFA w 2015 r., <https://pzp.info.pl/w/raport-fifa-prawa-cz%C5%82owieka-s%C4%85-%C5%82amane-wobec-pi%C5%82karzy> (dostęp: 25.10.2025 r.).

Główny problem badawczy, którego próbę rozwiązania podjęłam w niniejszej publikacji, sprowadza się do następującego pytania: **Jaki wpływ na prawa i obowiązki stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej mają regulacje wewnętrzne ustanawiane przez organizacje i związki sportowe?**

Warunkiem udzielenia odpowiedzi na przedmiotowe pytanie jest dokonanie analizy bardziej szczegółowych kwestii, mianowicie:

- 1) W jakim zakresie związki sportowe oraz międzynarodowe federacje sportowe mogą ustanawiać regulacje, do których stosowania obowiązane są podmioty poddane ich jurysdykcji?
- 2) Czym jest umowa o profesjonalne uprawianie piłki nożnej i jaki jest jej charakter prawny?
- 3) W jaki sposób dochodzi do zawarcia umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej i po spełnieniu jakich przesłanek jest to możliwe?
- 4) Na czym polega wykonanie umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej?
- 5) Jaki jest zakres autonomii woli stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej w kształtowaniu swoich praw i obowiązków?
- 6) Czy i w jakim zakresie strony umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej ponoszą odpowiedzialność za jej niewykonanie lub nienależyte wykonanie?

Należy wskazać na założenia, które zostały przyjęte przy konstruowaniu hipotezy badawczej pracy. Sformułowałam następujące tezy:

- 1) Regulacje ustanawiane przez międzynarodowe organizacje sportowe i związki sportowe mają wpływ na prawa i obowiązki stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej.
- 2) Uznałam, że umowa o profesjonalne uprawianie piłki nożnej to umowa cywilnoprawna zawarta pomiędzy zawodnikiem a klubem sportowym.
- 3) Regulacje wewnętrzne co do zasady powinny być zgodne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Powyższe doprowadziło do postawienia następującej hipotezy: **Regulacje ustanawiane przez organizacje i związki sportowe istotnie wpływają na prawa i obowiązki stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, określając ich prawa i obowiązki oraz ograniczając swobodę kontraktowania przysługującą tym stronom.**

Celem mojej pracy jest rozwiązanie postawionego problemu badawczego poprzez ustalenie praw i obowiązków stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej oraz wpływu regulacji wewnętrznych ustanawianych przez organizacje i związki sportowe na kształt tych praw i obowiązków. Spełnienie wyznaczonego celu nie byłoby możliwe bez realizacji celów szczegółowych, do których należy zaliczyć:

- 1) określenie zakresu władztwa jurysdykcyjnego związków sportowych, międzynarodowych federacji sportowych oraz trybunałów arbitrażowych tych podmiotów;

- 2) ustalenie wpływu regulacji wewnętrznych na prawa i obowiązki stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej;
- 3) określenie zakresu autonomii woli stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej w kształtowaniu swoich praw i obowiązków.

Realizacja celu głównego, jak również celów szczegółowych, służy dokonaniu oceny obowiązujących regulacji wewnętrznych w sporcie w omawianym obszarze, a przede wszystkim ma na celu zbadanie, czy ich ingerencja w autonomię woli stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej nie jest nadmierna. W konsekwencji, czy nie narusza przepisów prawa powszechnie obowiązującego, a jeżeli tak, to czy może to być z jakichś względów uzasadnione prawnie.

Główną metodą, która została zastosowana, jest metoda dogmatyczno-prawna. Przeanalizowano akty prawa powszechnie obowiązującego dotyczącego swobody kontraktowania, praw i obowiązków stron umowy cywilnoprawnej, jak również regulacji związkowych oraz międzynarodowych federacji sportowych, przede wszystkim uchwał i regulaminów ustanawianych przez te podmioty. Następnie wyciągnięto na tej podstawie określone wnioski.

Wykorzystano również elementy metody ekonomicznej analizy prawa. Dzięki temu możliwe było zbadanie, czy regulacje wewnętrzne związków i organizacji sportowych służą zapewnieniu efektywności wykonania umowy. Dodatkowo umożliwiły określenie, w jaki sposób powinny być kształtowane prawa i obowiązki stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, aby było to dla nich korzystne. Ponadto możliwe było dokonanie oceny, jak regulacje wewnętrzne wpływają na rozwój danej dyscypliny sportu oraz osiągane wyniki sportowe i finansowe w piłce nożnej.

Analiza opracowań naukowych, poglądów przedstawicieli doktryny oraz orzecznictwa pozwoliła na określenie charakteru prawnego umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej.

Przeanalizowane zostało również orzecznictwo TSUE, które odegrało ogromną rolę w sferze rozstrzygania kolizji pomiędzy przepisami zapewniającymi swobody Rynku Wewnętrznego a regulacjami międzynarodowych federacji sportowych, uwzględniając w tym zakresie specyfikę sportu.

Dokonanie analizy orzecznictwa trybunałów arbitrażowych pozwoliło ukazać wpływ tych orzeczeń na zakres oraz kształt praw i obowiązków stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej. Dzięki temu możliwe było również określenie zasad obowiązujących w sporcie, które powinny być respektowane przez podmioty zaangażowane w sprawy sportu.

Z uwagi na klauzulę poufności obowiązującą strony umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, jak również ograny PZPN, nie było możliwe dokonanie analizy poszczególnych umów o profesjonalne uprawianie piłki nożnej zawieranej przez ich strony.

Podstawowym aktem, który został poddany analizie, jest uchwała PZPN określająca minimalne wymagania umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, a także inne regulacje wewnątrzwiązkowe dotyczące przedmiotu niniejszych rozważań.

Wskazanie praw i obowiązków stron umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej możliwe było poprzez przeprowadzenie wywiadów z zawodnikami, agentami sportowymi, członkami zarządu klubów sportowych. Dzięki temu wskazano kwestie podlegające najczęściej negocjacom pomiędzy stronami, postanowień umownych, na których stronom umowy najbardziej zależy, a co za tym idzie, kierunku kształtowania się treści umów o profesjonalne uprawianie piłki nożnej. Wykorzystano również raporty, badania oraz analizy przeprowadzone przez organizacje i związki sportowe, jak również organizacje zrzeszające zawodników piłki nożnej. Dzięki nim możliwe było dokonanie analizy praktyki prawa oraz wskazanie przykładowych postanowień umownych określanych w umowie o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, istotnych dla jej stron.

Niniejsza praca została przygotowana na podstawie rozprawy doktorskiej napisanej na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku pod kierunkiem *prof. dr hab. Agnieszki Malarewicz-Jakubów*, której dziękuję za wsparcie merytoryczne, poświęcony czas oraz okazaną życzliwość. Składam także podziękowania recenzentom mojej pracy doktorskiej, *dr. hab. Jakubowi Szcerbowskiemu*, *prof. UŁ* oraz *dr. hab. Eligiuszowi Jerzemu Krześniakowi*, *prof. UŁa* za niezwykle cenne uwagi, które pozwoliły mi przygotować niniejsze opracowanie.

Dodatkowo dziękuję Władzom Dziekańskim Wydziału Prawa oraz Władzom Rektorskim Uniwersytetu w Białymstoku za okazaną pomoc i wsparcie finansowe, dzięki któremu możliwe było opublikowanie niniejszej monografii.

dr Katarzyna Siemion

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl